

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

79 17 – Peter Laugesen TOHUVABOHU

Af

[Søren Langager Høgh](#)

– 15. maj 2017 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Digte](#), [Højdepunkter](#), [Litteratur](#), [Skønlitteratur](#)

Et angiveligt bortkommet bogmanuskript skrevet af Peter Laugesen i 1979 er genopstået og udgivet nu 38 år senere. Nyt gammelt Laugesen er oprivende læsning.

CITAT

børn skal have poesi for fuld udblæsning
og voksne bliver tit bange for hvad der sker
der hvis man lader det hele blæse ud
nøjagtig som det vil fra alle verdenshjørner
på en gang alle vegne fra og alle vegne hen
sådan som børn lever og den der ikke
lever sådan er ikke noget barn min elskede
lille unge [...]

Perioden omkring 1980 er skelsættende i Peter Laugesens forfatterskab. Her skilles (eller rettere: blandes) vandene. Den helt vildt inkluderende og derfor kaotiske værktilstand Laugesen praktiserer i 1970'er-bøger som ANARKOTIKA (1975) og DEN FLYVENDE HOLLÆNDER (1977), infiltreres og forandres af en ny orden, nemlig en simpel, klar, ren kortfattetstilstand, som for alvor indtræder i ÅENS SKRIFT (1979) og helt tydelig året efter i FORSTAD TIL INTET (1980). Det er her Peter Laugesens forfatterskab kommer til skelsår og alder, idét det gamle maksimale udtryk i stadigt tiltagende grad tilføres en ny rytmisk årvågenhed og en skarp enkelhed, og det, vi kender som Peter Laugesen i nyere tid, er en gentaget opblending af og med disse to former.

Nu udkommer så med 38 års forsinkelse bogen TOHUVABOHU (2017), skrevet i 1979 og angiveligt forputtet i strømmen af manuskripter, som Peter Laugesen producerede i perioden.

Fakta

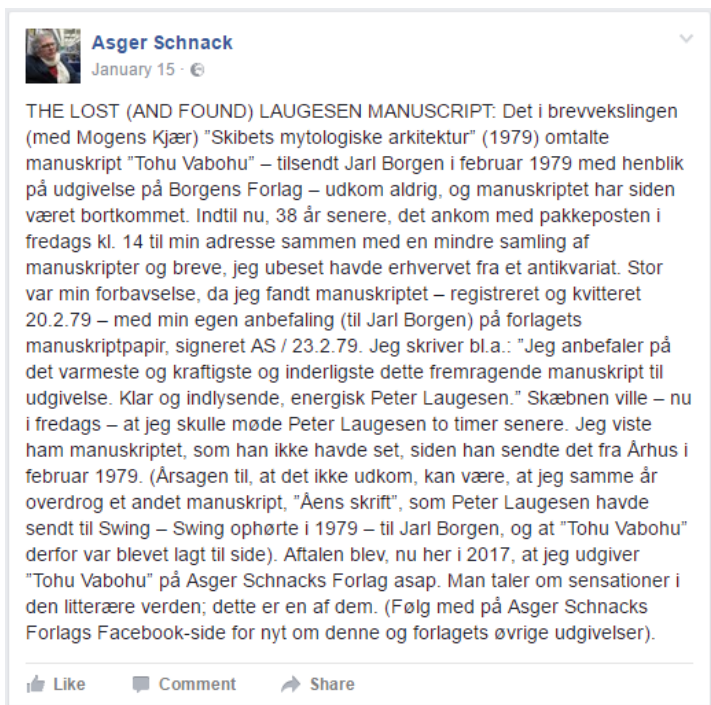
- Forfatter: Peter Laugesen
- Titel: TOHUVABOHU
- Pris: 150
- Forlag: Asger Schnacks Forlag
- Sider: 80
- ISBN: 9788799837953

[Køb hos Plusbog.dk](#)

Tidligere udgivelser

- [BREV TIL EN MALER \(2016\)](#)
- [DER ER INGEN TIL STEDE KUN ORDENE I FLOK SOM DYR PÅ VEJ \(2014\)](#)
- [LIVSTID \(2015\)](#)

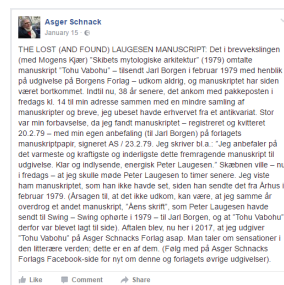
Billeder

Asger Schnack
January 15 · 🌐

THE LOST (AND FOUND) LAUGESSEN MANUSCRIPT: Det i brevkæslingen (med Mogens Kjær) "Skibets mytologiske arkitektur" (1979) omtalte manuskript "Tohu Vabohu" – tilsendt Jarl Borgen i februar 1979 med henblik på udgivelse på Borgens Forlag – udkom aldrig, og manuskriptet har siden været bortkommet. Indtil nu, 38 år senere, det ankom med pakkeposten i fredags kl. 14 til min adresse sammen med en mindre samling af manuskripter og breve, jeg ubeset havde erhvervet fra et antikvariat. Stor var min forbavselse, da jeg fandt manuskriptet – registreret og kvitteret 20.2.79 – med min egen anbefaling (til Jarl Borgen) på forlagets manuskriptpapir, signeret AS / 23.2.79. Jeg skriver bl.a.: "Jeg anbefaler på det varmeste og kraftigste og inderligste dette fremragende manuskript til udgivelse. Klar og indlysende, energisk Peter Laugesen." Skæbnen ville – nu i fredags – at jeg skulle møde Peter Laugesen to timer senere. Jeg viste ham manuskriptet, som han ikke havde set, siden han sendte det fra Århus i februar 1979. (Årsagen til, at det ikke udkom, kan være, at jeg samme år overdrog et andet manuskript, "Åens skrift", som Peter Laugesen havde sendt til Swing – Swing ophørte i 1979 – til Jarl Borgen, og at "Tohu Vabohu" derfor var blevet lagt til side). Aftalen blev, nu her i 2017, at jeg udgiver "Tohu Vabohu" på Asger Schnacks Forlag asap. Man taler om sensationer i den litterære verden; dette er en af dem. (Følg med på Asger Schnacks Forlags Facebook-side for nyt om denne og forlagets øvrige udgivelser).

👍 Like 🗨 Comment ➦ Share

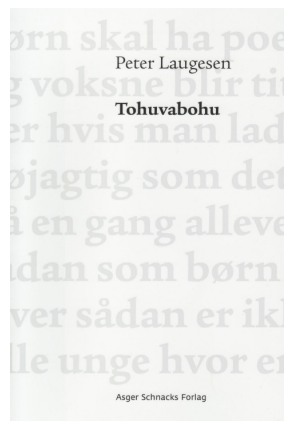

Asger Schnack
January 15 · 🌐

THE LOST (AND FOUND) LAUGESSEN MANUSCRIPT: Det i brevkæslingen (med Mogens Kjær) "Skibets mytologiske arkitektur" (1979) omtalte manuskript "Tohu Vabohu" – tilsendt Jarl Borgen i februar 1979 med henblik på udgivelse på Borgens Forlag – udkom aldrig, og manuskriptet har siden været bortkommet. Indtil nu, 38 år senere, det ankom med pakkeposten i fredags kl. 14 til min adresse sammen med en mindre samling af manuskripter og breve, jeg ubeset havde erhvervet fra et antikvariat. Stor var min forbavselse, da jeg fandt manuskriptet – registreret og kvitteret 20.2.79 – med min egen anbefaling (til Jarl Borgen) på forlagets manuskriptpapir, signeret AS / 23.2.79. Jeg skriver bl.a.: "Jeg anbefaler på det varmeste og kraftigste og inderligste dette fremragende manuskript til udgivelse. Klar og indlysende, energisk Peter Laugesen." Skæbnen ville – nu i fredags – at jeg skulle møde Peter Laugesen to timer senere. Jeg viste ham manuskriptet, som han ikke havde set, siden han sendte det fra Århus i februar 1979. (Årsagen til, at det ikke udkom, kan være, at jeg samme år overdrog et andet manuskript, "Åens skrift", som Peter Laugesen havde sendt til Swing – Swing ophørte i 1979 – til Jarl Borgen, og at "Tohu Vabohu" derfor var blevet lagt til side). Aftalen blev, nu her i 2017, at jeg udgiver "Tohu Vabohu" på Asger Schnacks Forlag asap. Man taler om sensationer i den litterære verden; dette er en af dem. (Følg med på Asger Schnacks Forlags Facebook-side for nyt om denne og forlagets øvrige udgivelser).

👍 Like 🗨 Comment ➦ Share

Forlægger Asger Schnacks facebookopslag 15. januar 2017

Børn skal ha poesi
Peter Laugesen
g voksne blir tit
Tohu Vabohu
er hvis man lader
øjagtig som det
i en gang alleve
dan som børn l
ver sådan er ikk
le unge hvor er
Asger Schnacks Forlag

Forlægger Asger Schnacks facebookopslag 15. januar 2017

Bogen placerer sig altså lige dér, hvor det dæmmer. Det er et 'tærskelværk', som Lars Bukdahl formulerer det (<http://bukdahl.blogspot.dk/2017/02/blst-men-ikke-ist-igennem.html>) eller i Laugesens egne ord i bogens nyskrevne efterord: 'Det er jo selveste Missing link'.

Den sære titel er oldhebræisk for intet-tilstanden i 1. Mosebog, hvor Gud endnu ikke har skabt verden (se wikipediaopslag, tohu wa-bohu https://en.wikipedia.org/wiki/Tohu_wa-bohu). Hvilket, forstår læseren, er den tilstand Laugesen gerne vil nå – ganske passende i øvrigt, for der findes steder, hvor kun Gud og Peter Laugesen har været. Således ligger der i titlen en notering af det tidløse, af tiden før tiden, hvilket så er genopført i udgivelseshistorien omkring TOHUVABOHU. Når man læser dugfrisk 1979-skrift i 2017, så kollapser nemlig den lineære tidsfornemmelse: Er det nyt? Ja. Er det gammelt? Også ja. TOHUVABOHU er både 1979-karakteristisk, men overraskende nok også slående 2017-karakteristisk. Det ses f.eks. i skriftens cirklen om emner som truet natur og truet barndom. Dét, vi 2017 kalder klimakrise og heldagsskole, er således forbløffende klart italesat og bekriget i 1979. Hør bare denne parodi på kapitalens forlorte sprogdragt anno 1979, der er som taget ud af munden på miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen. Han var lige akkurat født, da linjerne blev skrevet:

– [...] industriens griskhed efter skillinger
og magt
og deraf følgende udspytning af gift og galde
der måske lige nu er harmløse
de gør sgu ingen fortræd
herregud sådan lidt rødt i en pølse
eller på et bolsje

Når jeg læser sekvenser som denne, oplever jeg en slags bagvendt deja-vu. Tiden er standset, og Peter Laugesen formulerer det tidstypiske som, ja, netop tidsatypisk. En anden linje lyder:

– mine gamle digte er meget bedre end de ny

Hmm. I og med det nye i 1979 er blevet det gamle i 2017, så er sådan en opgivende forfatterskabsudmelding samtidig en ultimativ opmuntring: Bare hæng i Peter, vedblivende stiger værket værdi proportionalt med afstanden til nuet!

Selvom jeg ikke kan lade være med at være skeptisk overfor udgivelseshistorien, der bare er alt for fantastisk til at være sand, så mærkes det tydeligt i læsningen af TOHUVABOHU, at det er Laugesen-guldalderen, vi træder ind i. Skriften er et vibrerende plan spændt ud mellem slap bajersocialisme, skrap kulturpessimisme og skarp skønhed. Fra den forudgående maksimale periode genkendes de vilde, ukontrollerede, efter modernistisk målestok dårlige ridt, der sine steder bliver et

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

privat vidnesbyrd, hvori digteren genuint energisk harcelerer over det kapitalistiske samfunds uduelighed til fordel for det helt nære, det levende, familielivets, børnenes, dyrerens og planternes angiveligt ædle uskyldighed:

– [...] alle børn alle vegne

dyrene har også børn

fiskenes fuglenes og planterne har børn

og det er dem der rammes

af den hvide pest

af industriens griskhed efter skillinger [...]

Kapitalens 'lidenskab for skematisk orden' er det onde, mens friheden, som findes hos barnet, er det gode. 'lad tilfældighederne/ bestemme skriften totalt/ som sidse gør', lyder det videre. 'sidse' optræder gennem hele bogen og i de omkringliggende bøger i øvrigt, er vist nok biografisk verificerbart navnet på Peter Laugesens datter og vuggestuebarn i 1979.

Denne forfatterskabesmæssige maksimaltilstand bliver som sagt iblandet en ny minimaltilstand omkring 1980, hvilket ses tydeligt i TOHUVABOHU, hvor rytmiske strukturer og dragende billeder er finjusteret og stemt på en alt andet end tilfældig og slap måde. Et eksempel:

– Handling som en natsværmer

hvis dunede liv brænder op

i lysets vibrerende flamme

Den sirligt fine overblending af liv og død og ild og lys og mørke og adjektivernes taktile klarhed sætter effektivt en kæp i hjulet på den naivt brotvende socialist. Ud tumler poesien, eller rettere DET HELE skal tælles med i det poetiske register. Andre steder rimer digteren ad karsken bælg, mens der i dette eksempel fokuseres målrettet i et åmotiv:

– Planterne i strømmen. Vandstærrens åbne øjne under vandet. På åens bund

Over og under vandspejlet forenes i et stillbillede af fuglens spejdende øje langt væk fra socialrealismens indignation og 'skillinger'. Det er blandt andet denne hybride tilstand, hvor mini og maxi sameksisterer, der er Peter Laugesens sherifstjerne. Den skinner i smukkeste spotlight i TOHUVABOHU.

Opret en profil for at se, hvad dine venner synes godt om.

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Digte](#), [Litteratur](#),

- [I was so much older then. I'm younger than that now. – Sternberg TIDSREJSEDIGTE](#) · 07-04-2017
- [Farvet af denne her tristhed – Caspar Eric AVATAR](#) · 07-02-2017
- [Genindspilning af fortiden – Heiner Müller DIGTE EFTER MURENS FALD](#) · 14-12-2016
- [Bøn til et godartet kaos – Simon Grotrian DEN KORSEÆSTED BUDDING](#) · 17-11-2016
- [Ofelia i rosenbedet – Olga Ravn DEN HVIDE ROSE](#) · 02-11-2016

Læs også

- [Udvidet åbningstid – Peter Laugesen BREV TIL EN MALER](#) · 06-06-2016
- [I ♥ Laugesen – Peter Laugesen LIVSTID](#) · 05-10-2015
- [Støj fra en fucking saxofon – Klaus Høeck LEGACY](#) · 22-09-2015
- [Dus med dyrene – Eske K. Mathiesen UDVALGTE DIGTE 1975-2013](#) · 08-08-2014
- [Utæt virkelighed – Gerd Laugesen PLET](#) · 14-07-2014

Tags: [peter laugesen](#), [Sensation](#)

Om Søren Langager Høgh

Født 1977 Cand.mag, dansk og litteraturvidenskab, Københavns Universtitet Ph.d.-stipendiat med titlen ""Litteraturens ting"", Københavns Universitet.

[Skriv til Søren](#)

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive publiceret. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet